

Abd el Krim XIV. Lajost kritizálja.

Nyilatkozik a francia és spanyol politika differenciáról. — A riffkabil vezér diplomáciai érzéke. — Gloire, vagy blamázs? . . .

(Bécs, szeptember 4. Bécsi tudósítónk jelentése.) Abd el Krim a marokkói riffkabil felkelők vezére rendkívül érdekes nyilatkozatban fejté ki egy bécsi lap hasábjain jövő terveit. A franciákkal és spanyolokkal harcban álló felkelő vezérhez levelet intézett a *Deutsch Österreichische Tageszeitung* szerkesztősége és felkérte, hogy nyilatkozzon tervéről és magyarázza meg Európa közvéleményének, hogy miért lázadt fel a francia, illetőleg spanyol imperium ellen. Abd el Krim eleget tett a kérésnek és a kikérőnek nyilatkozatot diktált, amelyet azután megküldött a bécsi lap szerkesztőségének. Bécsi tudósítónk ma megszerzte ezt a szenzációsan érdekes nyilatkozatot és így máchunkban van szó szerint közölni. Abd el Krim, ez a rendkívül érdekes és nagy energiájú vezér, nyilatkozatában a következőket mondja:

— A legnagyobb nyugalmat várjuk a francia-spanyol offenzívát. Harcolni fogunk, de erőnket nem fogjuk elfofozni. A béza nem fog bennünket szarvára venni és a levegőbe hajtani. A nagy akció tehát könnyen a pusztító levegőbe való lövés lehet a franciák és spanyolok részéről. Hegységeink magvédelemi bennünket és megkönnyítik akciónkat. Minél inkább előre halad a franciák és spanyolok támadása, annál rosszabb rájuk nézve. A sivatag homokjában nehezen lehet pihenni. Ha kóttan hazzák a kötelet és az egyik elfogedi, úgy a másik a földre esik. Eppen ezért a franciák és spanyolok helyesen temék, ha nem lennének olyan nagyon vérmesek. Egyszer már megmondottam nekik: Szüveljék meg, mit akarnak. Adjanak nekünk független séget, loyálisan, minden hátsó gondolat nélkül. Franciaország elvárzik, a gloire utáni vágy, könnyen blamázsához vezethet.

— A francia generálisok azonban tajtékznak a dühről. Ki akar nekünk bennünket irtani, el akarnak minket pusztítani. Könyörtelen nélkül, fogakat csikorgatva vezeték a háborút. Mindezt a kulturális misszió és a gloire nevében, azonban a megtevesztett és elbódított nép vérével és pénzével.

— Páratlan tartós és igazságos békeről beszél. Teljes autonómiát akar nekünk adni, azonban csakis a szerződéses keretben belül és a marokkói szultán szuverenitásának elismerésével. Még csaknem állították úgy feje tetejére, csaknem becstelensítették úgy meg az igazság fogalmát, mint azóta, mióta a francia hatalmasok Poincarétól kezdve, aki ebben iskolát csinált, a népekre reá kényszerítették a különböző „igazságos” békeszerződéseket. Autonómiáról beszélnek a franciák egy olyan nemzetközi szerződés keretében belül, amelyek a függetlenséget illuzórikussá teszik. És mindezt még a francia jószívúságra való hivatkozással mondják és azután fenyegetésként hangsúlyozzák, hogy a mi kezünkben van a döntés a háború és béke kérdése felett. Szomorú jelensége a szociálisták züllésnek, hogy egy miniszter

ilyen tartalmatlan frázisokkal bódítatja el a közvéleményt.

— Egész másként és sokkal tárgyilagosabban beszélt Primo de Rivera, a spanyol diktátor, ami reánk nézve annál örvedetesebb, mivel ezáltal már megnyilvánult a szövetségesek közötti meghasonlás, amely majd a hadműveleteknél is bizonyára kifejezésre jut. A spanyoloknak már hosszabb idő óta adunk leckéket, mint a franciáknak és elégtétellel állapíthatom meg, hogy a spanyolok már tanultak és megjegyeztek egyet-mást a leckékből. A franciák azonban a maguk bőrére akarnak tovább okítani. A franciák még mindig XIV. Lajos rabló-politikájának tartanak és saját rossz lelkisemretüket biztonsági szerződésekkel

akarják megnyugtanni és nem veszik észre azokat a veszélyeket, amelyek világ-pozíciójukat fenyegetik. Angliának elég dolga van önmagával és így az ő segítsége mindinkább illuzórikussá válik.

— Nem igaz, hogy mi a kultúrát fenyegetjük, igaz azonban, hogy lángot gyújtunk, amely felett Németország is megmelegítheti kezét. Erkölcsl igazságunk tudatában kiáltjuk oda mindenki-nek, aki meg akar bennünket semmisíteni: Jöjjetek!

A levélből kitérünk, hogy Abd el Krim nemcsak ügyes hadvezér, de ravasz diplomata is. Mivel levélét egy német nacionalista, pan-german lapnak írta, felhasználta az alkalmat, hogy a párisi békeszerződéseket is támadja és utaljon arra, hogy a riffkabilok győzelmet a franciák felett Németország is kamatoztathatja. A levél egyéb ként augusztus 18-áról van kelteve és aláírása: „Abd el Krim helyett a fűkára.”

Két ember életébe került egy igazoltatás

(Bucaresti, szeptember 4.) A Piata Victoriein szolgálatot teljesítő Petre rendőrvezér tegnap délután igazoltásra szállított fel egy polgári ruhás fiatalembert, aki Munteanu rendőrfelügyelőnek nevezte magát. A rendőrizés előtt gyamuskák tűnt fel a fiatalember állítása, ezért a rendőrfelügyelőre akarta előállítani. Ebből szövevény keletkezett, amelybe beleavatkozott a közben odátrkeztett Mahala rendőr is. A veszekedés hevében az állítólagos Munteanu hatalmas erővel arcul ütötte Mahalát, mire az előrdította szolgálati revolvert és kétszer elsütötte. Mindkét lövés talált, Petre és Munteanu holtan estek össze. A véres tett színelhelyére rendőri bizottság szállt ki, amely megállapította, hogy Mahala rendőr, fogós önvédelemből használta revolvert.

Tragikus léghajókatasztrófia Amerikában

Tizennégy halott, két sebesült. — Az első amerikai Zeppelin kettévált és mindkét részletét katasztrófa érte.

(Newyork, szeptember 4.) Ma borzalmas léghajókatasztrófia történt az Egyesült-Államok területén. A „Shenandoah”, az Egyesült-Államok óriási Zeppelin-típusú kormányozható léghajója a hatalmas vihar dacára is utnak indult és ez okozta katasztrófiáját. A léghajóval ezuttal távrepülést akartak végrehajtani és az az Unio középső és keleti vidékei felé indult. Az utat öt naposra tervezték, de a légi óriás csak utjának feléig, Nyugat-Virginia Wheeling nevű községéig jutott el. Hajnali négy órakor rettenetes erejű viharba került a gép. A borzalmas szélrohamok ereje eltörte a léghajó főgerincét és a nagy hajótest kettészakadt. Az egyik rész Caldwell közelében zuhant le, a másik részt azonban a vihar továbbragadta és ez a fél léghajó, az előbbtől tíz mértföldnyire északra, az Ohio állambeli Canabridge mellett ért földet. A szerencsétlenség színelhelyeire a közeli községekből azonnal nagy orvosi készlet és egészségügyi személyzet vonult ki. Az első jelentések szerint a léghajó személyzete közül a kapitány, három léghajóshadnagy, a léghajó főmérnöke és főgépésze meghaltak. Négy halott személyazonosságát eddig még nem tudták megállapítani. Az utasok közül tizen-

ötön sérültek meg, számosan pedig eltűntek és ezekről eddig semmi hír.

A Shenandoah legidősebb tisztje megmenekült és jelentést küldött a washingtoni tengerészeti hivatalnak. A jelentés szerint a személyzet közül tizenhároman haláltak meg, ketten súlyos sérüléseket szenvedtek, heten pedig séretlenek maradtak. — Jelentése azonban egy látszik csak a léghajónak arról a feldarabjáról tud, amely Sharor közelében ért földet. A léghajónak az Ohioban, az Ava mellett lezuhant részéről eddig még részletes jelentés nem érkezett Washingtonba. A szerencsétlenül járt Shenandoah, az első Amerikában épített Zeppelin-rendszerű léghajó volt. A légi kolosszusnak tegnap az Illinois állambeli Scottfieldes-be kellett volna repülnie, de a célját nem érthette el. Ez a léghajó is, mint a többi amerikai léghajó, héliumgázzal volt megtöltve és motorjai 2000 lóerővel vitték tovább. Sebessége másodpercenként több mint harminc méter volt. A Shenandoah hosszabb volt lényegesen, mint az, amelyet Friedrichshafenben készítettek és amelyet nemrégiben adtak át az Uniónak s amelyet Los Angeles-nek kereszteltek el. A Shenandoah bár lényegesen hosszabb volt a német

készítésű légi kolosszusnál, mégis jóval kisebb volt az űrtartalma. Az Unio tengerészeti kormányja a Shenandoah-n már nagyszámu leghajót készített ki és a léghajó igen népszerű volt az Unioiban, mert igen nehéz körülmények között is megállotta a próbát. Így egy utján elveszítette horgonyfelszerelését és leállított motorokkal, csekély számu legénységgel sikerült német vezetőinek visszajuttatni a kikötőbe.

A Daily Telegraph washingtoni értesülése szerint a Shenandoah katasztrófiája az Unio kormányának légi politikájában már is jelentős változásokat okozott. A tengerészeti miniszterium a katasztrófa következtében ugyanis elhatározta, hogy a léghajókkal való kísérletezést bizonytalan időre megszünteti és a lakehursti repülőállomást feloszlatja. A Los Angeles léghajót, amely „Z. R. III.” néven repült át az Atlanti Óceánt, kereskedelmi célokra beadadják.

A rablógyilkos

együtt ivott a detektívjével
Rendőrségi operett Ujvidéken. —
Egy letartóztatásból — kettő.

Ujvidékről jelentik: A régi, kedélyes operettek emlékeztető eset tartja most derűtségben az ujvidéki közönséget, amelynek széles rétegeiben hirtelen elterjedt a híre, bár hivatalosan igyekeztek eltűkoltni a dolgot.

A noviszádi rendőrség már régebben kereste Szpászics Milánt, akit azzal vádoltak, hogy a forradalom után következett zavaros időkben, 1918. végén és 1919. elején több rablást s ezekkel kapcsolatban hat gyilkosságot követett el.

A nyomozás szálai Beográdba vezettek és a beográdi rendőrség vasárnap le is tartóztatta a régen körözött hatszoros rablógyilkost, aki beográdi kihallgatása alkalmával élénken tagadta a terhére rótt súlyos bűncselekményeket.

Beográdból tegnap az est! személyvonattal egy detektív kíséretében Ujvidékre szállították Szpászicsot, ahova éjjel egy órakor érkeztek meg és ahol elkezdődött az operett.

A vonaton Szpászics annyira összeharátkozott a kíséretére és őrzésére bízott detektívvel, hogy a noviszádi pályaudvarról nem a rendőrségre mentek, hanem betértek egy pohár borra valamelyik vendéglőbe az állomás közelében.

Az egy pohárból kettő lett, a kettőből tizenkettő, azután számlálhatatlanul jöttek a flaskók, míg végre déli harangszóra a körözött rablógyilkos és a detektív karafogva egymást támogatva beállították az inspekciónak rendőrtiszt elé. A helyzet inkább úgy festett, mintha Szpászics vezette volna őrzőjét, nem őt.

Szpászicsot természetesen azonnal letartóztatták, a detektívet pedig meleg ajánló sorok kíséretében küldték vissza Beográdba, felhíva rá a fölötte hatóság figyelmét.

Hazudnak, rágalmazznak, csalnak!

Adresszáljuk az Erdélyi Hírlap címére Aradon.

Az „Erdélyi Hírlap“ című aradi lap ma belénkharapott. Orvul, brávómódra. Rágalmakat hajigál felénk, esatornaváladékot köpköd, hazudik, ferdit, csal. Nem lepődünk meg ezen a harcmodoron. A mi acélkemény páncélunkon azonban ez a kis vidéki harapás még csak horpadást sem ejt és éppen ezért nem is nyulunk fegyverhez, csak korbácshoz. Nem a veszedelmes tigris ellen kell védekeznünk, csupán egy ugató és fogcsikorító ebet kell elkergetnünk és erre csak korbácsot használhatunk. Ennek az ütése fájdalmas és szégyenteljes. A méltatlan ellenfelet nem szokás legyőzni lovagias viadalban sehol a világon, még Aradon sem. És az „Erdélyi Hírlap“ mint ellenfél...! Mint a mi ellenfelünk...! Még humornak vagy fantasztikus elképzelésnek is lehetetlen. Itt egy éhes lapvállalat fáradt nekirugaszkodásáról van szó. A tehetetlenség és tehetségtelenség, a kaján irigység, a kétségbeesett fogvicsorgatás sűrűsödik össze: megkisérel marni egyet a veszedelmes ellenfelet és konkurrensen, hiszen nekik már ugyanis minden mindegy. Rajtuk már nem segít semmi és senki, az olvasóközönség undorral teszi le, az előfizetők napról-napra küldik vissza a lapot, hiába minden „trükk“, üzleti fogás és mesterkedés. Az „Erdélyi Hírlap“ nem kell az olvasóközönségnek addig, amíg egy becsületes és gerinces, negyven esztendő „Aradi Kozlony“ létezik. Nem a Löwy Náci jelentéktelen személye a fontos most, Fekete Tivadar és Pető Gergely hírlapírók is háttérbe szorulnak. Az „Erdélyi Hírlap“-nak alkalom kellett, hogy kivicsorithassa undortkeltő fogait, ürügy kellett, hogy harapasson. Az időt most alkalmasnak találta és kitérte mérges leheletü száját. Az ostorcsattogás nekünk se kellemes muzsika, de viszont nagyszerű orvosság. Keserű, — de gyógyít.

Film egy lap születéséről.

A néhai „Függetlenség“ roncsain felépült egy blöffre bázisozott fantasztikus mentalitása új-ság. Akkoriban kitűnő konjunktúra volt. Hadseregszállítástól, élelmezésből, normális időkben soha el nem képzelt üzletekből egzisztenciák törtek elő a szűrkéségből. 1917-et írtak akkor. És pár ilyen hirtelen egzisztencia egy tavaszi reggelen úgy találta, hogy nem élhet többé organum nélkül. Mit ér a pénz, a jó mód, ha nincsen tekintély! Tehát teremtsünk tekintélyt magunknak. Ugy gondolták azok az urak, hogy pénzért még ezt is lehet szerezni. Ugyebár kérem, mégis csak másképpen hangzik az, tulajdonosa vagyok egy újságnak, szavam van, befolyásom van, írni nyithatom a közvéleményt és — was kann man wissen — még talán üzlet is lehet belőle. Ezek a derék urak úgy érezték, hogy a mindennapi emésztésükhöz szükséges a laptulajdonosi állapot. Mindegyik ur elkezdte olvasgatni naponta Napoleon, Cézár és Nagy Sándor történetét, talán még odaállt a tükrö elé is, hogy lássa, hogyan áll neki a cézári póz, mert Istenem, még sem utolsó dolog „irányítani“ azt az engedelmes közvéleményt és délutánonként elmesélgetni a törzskávéházban: majd adok én holnap az újságomban annak a Weisznak, vagy Grünnek! Így született meg az Erdélyi Hírlap, akkor még csak szerényen: Aradi Hírlap. Akadtak jobb sorsra méltó újságírók is, akik a kenyérért elszerződtek a laphoz és az egykori tisztas Függetlenség romjain felépült egy gyanus származású, tipikusan vidéki kis újságocská.

Hogyan jutott el az Erdélyi Hírlap a „fajmagyarsághoz.“

Kissé nehéz erről komolyan írni, a nevető rekeszizmok akaratanul is mosolyra torzúlnak, ha valaki ennek a lapnak a politikájáról mer beszélni, vagy írni. Az Erdélyi Hírlap és a politika?... Igazán nem rossz. Nem volt olyan kormány, uralom, kurzus, bal- vagy jobbfele történő eitoldás, hogy ez a falánk újság oda ne toladott volna a tűzhelyhez. Köpenyegforgatás, a tegnapi elvet ma szemérmetlenül megtagadni, igazán csekélység, kár is erről beszélni. Akitől remélni lehetett egy kis előnyt, azé volt a lap testestől, lelkestől és — feneketlen zsebestől. — Emlékezetes még, amikor egyszerre csakcionista ultra zsidóbarátok lettek. Palesztina volt a jelszó. Ez se segített. A „cézári“ álom kezdett szertefoszlni. Ezután jött az utolsó mentő szalmaszál: a „fajmagyarság“. Akkor kezdett éppen Erdély magyar kisebbsége megmozdulni, az első kaotikus esztendőket a nyugodtabb levegő váltotta fel és a magyarság becsületes, alkotmányos harcához csatlósának, csaholó kutyának mindjárt odatoladott a Hírlap. Minden szégyenérzet nélkül. Jöttek a fajmagyar cikkek, a Hírlap pápább akart lenni a pápánál. De ebben a modorban is csak bizonyos határig. Csak üzleti alapon mindent! Tisztesség, becsület, komolyság? Eh, ki törődik ilyesmivel. Mindent el kell követni, hogy valahogy alátámaszszuk a roskadozó épületet. Azután egy komikus gesztussal átvedlett a kis Aradi Hírlap Erdélyi Hírlappá. Olyan derűs percekét okozott a közönségnek, amikor elolvasta ezt a szót: Erdélyi Hírlap! Mi köze van ennek a kis vidéki sajtó-takarónak Erdélyhez? Folyt a

humor, a viccelődés azon a háttérrel nagyképszerűségi, ami kezdett lábrakapni ennél a kis hírharsónánál és kacagva kérdezték egymástól az emberek:

— Hol léteznek a nap-nap után hirdetett berlini, párisi, londoni, newyorki, pekingi, bécsi, honolulu, hawaii, uruguayi, perui, bolíviai, patagoniai, kekési és szilabálhási tudósítók? Hát olyan bárgyúnak tekintik a közönséget, hogy ezt a nagyképszerűséget el lehet vele hitetni?

És a Hírlapok tovább szopták a kisujjukat, tovább facsarták a hasukat, tovább csattogtatták az ollót és megszülettek a „ragyogó“ tudósítások, küldözgették a cikkeket a „kiküldött“ tudósítók, miközben a vicclapok türelmetlenül várták az Erdélyi Hírlap minden új számát, mert sehol annyi anyagot nem találtak tréfáik szánára, mint a „komoly“ Erdélyi Hírlapban.

Mi van a gyászmagyarsággal?

Hogy milyen komikus ennek a kétségbeesetten kapálódzó mucsai újságnak a politikai mentalitása is, arra jellemző a legutóbbi választás. Az Erdélyi Hírlap gyászmagyarnak nevezte el Harsányi István pécskai magyar gazdát, mert őt a mezőgazdasági kamarai választásokon a nemzeti-párt jelölte. Őva intette az elárult, szegény és „csak“ az Erdélyi Hírlap által életben tartott magyarságot, hogy a világért ne merje senki a szavazatát a gyászmagyar Harsányi Istvánra adni, mert aki mégis adná, az vét a magyarság ellen, gőt vét Hírlapék üzleti érdeke ellen. A gyászmagyar cikk augusztus 19-én jelent meg és általános megbotránkoztatást okozott a magyarság körében, mert ilyen harcmodor távol állott a magyarság szándékától.

Augusztus 20-ikán azonban történt egy kis nem várt fordulat. Cikk jelent meg ugyanabban a lapban „Politika — politika nélkül“ cím alatt. Ebben a következők foglaltattak:

— „Harsányi István pécskai magyar polgártársunkat nemcsak gyászmagyarnak nem szabad titulálni, nemcsak jó magyarságát nem lehet kétségbevonni, de egyenesen helyesnek kell tartani, hogy fölvette magát az ellenzék választási listájára. Kár, hogy Harsányi István egyedül szerepel a magyarok közül a listán.“

Jaj de humoros ez a kis dolog. Egy nappal előbb az Erdélyi Hírlap gyászmagyarnak nevezte Harsányi Istvánt, másnap barátságosan kezét szorít vele, leurbátyámozza és kioktatja saját magát, hogy nem gyászmagyar a gyászmagyar. Mi ez kérem? Így is lehet? Ezt a kis komikumot igazán nem hong-kongi „tudósító“ követte el, hanem itt Aradon történt. Vajjon miért kellett visszatancolni? Hát édes Istenem, a nemzeti pártiak között van egy pár előfizető és ezek lemondhatják a lapot, mert gyászmagyar nak nevezik őket. (Le is mondtak!) Gyorsan reparáljuk ki. Az üzlet a fontos. Azután meg nem lehet tudni, hátha mégis győz a nemzeti párt. Ez a Harsányi akár győz, akár nem, mindenképpen megharagudhat ránk és lemondhatja a pécskaiakkal a lapot. Tehát szívjunk vissza mindent. Hogy az egész város kacag majd rajtunk, ez igazán nem baj. Már esztendőök óta olyan komikusak vagyunk, annyira a céltáblája minden gunynak, hogy most egy kis rajtunk való mulatással több, vagy kevesebb, nem számít.

Egy kis csokor a hazugság virágaiból.

A különböző link riportok, hascikkek, soha nem létezett nagyságok megintervjuolása már annyira megszokott dolog, hogy nem is érdemes ezzel foglalkozni. Már szállóigévé vált ez a mondás: „Na már megint összehazudtak valami ostobaságot a Hírlapék!“ Főlemlítünk egy pár esetet. Csak egy hevenyében szedtünk össze egy csokorravalót:

Az augusztus 11-iki számban megjelent egy színházi kritika és ebben szépen beszámolnak, hogy a Rózsahegy vendégszereplést betiltották. Rózsahegyinek a Kirtartás című francia vigiátékban kellett volna fellépni és mivel nem léphetett fel, — jelenti a Hírlap — hát nélküle ment a darab. Kitarított a lap a Kirtartás mellett, pedig aznap este a Csirkefogó ment Fekete Mihállyal a főszerepben. Nagyot néztek másnap a színeszek és azok, akik előző este a színházban voltak. Pedig nem is Madagaszkárban ment a Csirkefogó, ahonnet „tudósítója“ elfelejtett telegrafálni, hanem Aradon, alig ötszáz lépésnyire az Erdélyi Hírlaptól.

Más. Egyik júliusi számban

megjelenik egy szenzációs cikk, hogy a kormány Ujaradot már átcsatolta Aradmegyéhez, az erről szóló rendelet meg is érkezett az aradi prefekturára. Tehát befejezett tény. A prefekturán nagyot néztek, mert ilyen rendelet nem érkezett. Sőt mi több, a rendelet még ma sem érkezett meg. Még talán a miniszter fiókjába se került. Ez a rendelet ugyancsak a kisujból szopódott. Vagy talán Nicaraguából telefonálta a kiküldött tudósító?

Azután itt van a szegény Lübeck bácsi. A tavasszal olyan szépen megölte és eltemette az Erdélyi Hírlap, hogy másnap megjelent a szerkesztőségben és kijelentette, hogy egyelőre igazán nem akar meghalni. Rettenetesen szégyelték magukat a Hírlap emberei és kérelték az öreget, hogy ne csináljon káoszt a dologból, nem olyan nagy dolog az egész, haljon meg. Lübeck Hermann éppen egy félévvel később szót fogadott a lapnak és meg is halt. És egy fél évvel azelőtt sem élt Borneóban, tehát az ottani tudósító nem rádiózhatta le a halálhírt. Egy félévvel azelőtt is csak Aradon élt.

Mi kíméletből és szánalomból elhalgattuk ezeket a linkéseket és súlyos ostobaságokat. Sajnálunk ezt a kis vidéki hírharsonát minden nagyképűségével és blöffjével együtt. Most már kíméletlenek leszünk vele szemben. Irgalmatlanul szová teszünk minden vaskos botlását. Mi missziót fogunk teljesíteni akkor, ha kiégetjük és leoperáljuk a közvélemény testéről ezt az ártalmas és fertőző furunkulust.

Uszítanak és szemérmetlenül hazudnak.

Röviden bár, de mégis vissza kell térnünk a Fekete Tivadar—Pető Gergely—Löwy Náci esetre. Fekete Tivadarnak az Aradi Közönytben megjelent bocsánatkérő s mindent visszavonó nyilatkozatát ő saját jószántából adta. Két tanu hitelesítette a nyilatkozatot: dr. Reicher Jenő és Fáskeri Tibor hírlapírók. Senki nem kényszerítette erre. Fekete Tivadar felnőtt ember, józan állapotban volt, tudta, mit kell tennie. Megtörtént már ez mással is. Nem zsarolta ki belőle senki az omniaus nyilatkozatot, mert hiszen meg sem mutattuk neki azt a cikket, amit leküldtünk volna válaszul, ha nem ad elégtételt. A „Fekete Kéz” hasonlat perfid, galád, jellemző arra a mentalitásra, amely az Erdélyi Hírlapnál uralkodik és híven visszatükrözi az ő moráljukat. Az csak természetes, hogy ha bennünket megbántanak, akkor nekünk elégtétel kell. És az elégtételadás formáját mi szabjuk meg. Megkaptuk az elégtételt, megelégedtünk ezzel, válaszuakat nem küldtük le. Napirendre tértünk az ügy felé. Fekete Tivadart nyitóságáért „Kiközösítették” a Hírlaptól, Fekete Tivadart nyitóságáért mi a lap kötelékébe fogadtuk. Ez a tény. Csak hogy nem a nyilatkozat fája odaát. Nem. Az fája kegyetlenül, égőn, hogy a nyilatkozat leplezte azt a leiketlen uszítást és ember-hajszát, ami ott divat. A Hírlap beismeri, hogy Fekete Tivadar új nyilatkozatot adott. Tudjuk, a kenyere érdekében. Az

volt a baj, hogy nem lett volna szabad kipattannia ennek a kulisszatitoknak, nem lett volna szabad kikerülni a nyilvánosság elé, hogy az Erdélyi Hírlap tendenciózusan írat emberek ellen hrustszaggató cikkeket. Ez a leleplezés fája. Ezért kellett Fekete Tivadarnak elmenni. Ő volt a bűnbak.

Löwy Náci igazán nem érdekelt bennünket. Az üzletet eladta, ezt két tanu: Somló Imre és Bleyer György, mindketten aradiak és nem gibraltáriak igazolják, mert

A kártékony sajtó garázdálkodása.

Harcot vívunk, ránk kényszerített harcot. És ebben a harcban a mi fegyverünk nem a karcsu vitör, hanem a kemény furkósbót, mi mindig az ellenfélhez szabjuk a fegyvert. Lovagias ellenfél vágására hasonlóval felelünk, de a kloaka ellen védősíkat és gázmaszkot húzunk a fejünkre, keztyűt a kezünkre. Groteszkül komikus, hogy egy ilyen lap mer morárról beszélni, hogy az ilyen újság merészkedik másokat kioktatni, vádat emelni, pálcát törni, emberek, vagy tények fölött. Elmult. Vége. A kímélet, irgalom, elnézés már csak a múlté. Most ütünk és vágunk — mindenkor oda, ahol nekik a legjobb fája: a zsebre. Félre tesszük a méltó-

elöttük kijelentette, hogy az elndás megtörtént és meg is mutatta a kapott harmincezer lej foglalót. Popa György urnak, a vevőnek még nincsen italméresi engedélye és addig, amíg ezt maga megszerzi, Löwy Náci szerepel, mint tulajdonos az üzletben. Minden cáfolat ellenére ez az igaz és ezt mindenki tudja, csak éppen az Erdélyi Hírlap nem. Kár, hogy nem érdek lődött szikratáviró utján San Franciskoba, hátha ottani tudósítója megtáviratozta volna.

ságunkat, a büszkeségünket, a lovagiasságunkat. Meg kell tisztítanunk a közvéleményt a kártékony sajtó garázdálkodásától. El kell vennünk örökre a szavát annak a szájnak, amelyből csak gyűlölet, rágalom és konkolyhántés tör elő.

Nincs pardon, nem ismerünk irgalmat. A mi tartalékunk végtelen, kifogyhatatlan és a segédcsapatunk szinte beláthatatlan: mellettünk áll Arad jóízű közönsége.

Ennek a közönségnek a segítségével be fogjuk törni a rágalom csatorna förtelmes nyílását s lemossuk a cionista pomádéval fajmagyarrá smánkelt arcáról a hazugság szederjes festékét.

Kilényi Gyula Aradon.

Egy félóra az „Egyesült Államok” elnökénél. — Az Aradról elszármazott világhírű szobrász először filmről mintázta Coolidge-et, aztán emlékezetből.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap óta rendkívül érdekes és világhírű vendége van Aradnak. Husz esztendei távollét után ugyanis hazaérkezett rokonai látogatására az amerikai Egyesült-Államokból Kilényi Gyula aradi származású szobrászművész, aknek nevét szobrai és plakettjei világhírűvé tették.

Kilényi Gyula Titteltobel régi híres aradi fafaragó mesternek volt a tantványa és 1905. augusztusában minden anyagi nélkül nekivágott a nagyvilágnak, hogy husz év múlva világlapok hasábjai ordítsák a nevét, lexikonok tartalmazzák személyi adatait és a világ minden jelentősebb muzeumban diszhelyet foglaljanak el alkotó kezének munkái.

Aradról indult ki ez a világhírűség. Titteltobel apó primitív kis fafaragó műhelyéből és hogy husz esztendő alatt milyen szédültes karriert futott be, az itt következik. Helyszíne miatt — sajnós — csak dióhéjban.

A fafaragó műhelytől a Fehér Házig.

Elmult csalódásokkal és reményteljes lehetőségekkel, óriási akaraterevével és nem kevesebb tehetséggel téli indult Aradról külföldre Kilényi Gyula szobrászművész husz esztendő korában. Németországban egy porcellángyárban helyezkedett el, ahol rövidesen kivált porcellánfigura kompozícióival. A munka nem felelt meg vágyainak és csak örömmel vette egy argentiniai gyáros meghívását, aki a németországi porcellángyárban megcsodálta és összevásárolta Kilényi csodálatos álmai-

ból valóra vált — porcellánfigurákat. Kilényi Buenos Airesben sokáig küzdött a kezdet, az ismeretlenség és a nyelvtudás nehézségeivel.

Tehetsége és páratlan munkabírása révén azonban rövid átmenet után kiverelkedte magának az őt megillető helyet. A háboru kitörése előtt Argentínában járt Riviére világhírű francia szobrász, a párisi „Institute” tagja, aki a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a plakettművész szinte páratlan és egyedülálló tehetségéről. Különösen nagy érzéke a finomságok és részletkidolgozások iránt mutatkozott. Riviére Kilényi Gyulát pártfogásába vette és további előretörésre biztította.

A világháboru alatt a központi hatalmak alattvalói Argentínában üldöztetéseknek voltak kitéve és ez indította a tehetsége teljében levő szobrászt arra, hogy az újvilági első küzdelmeinek és felcsperedésének színhelyét otthagyja és fivéréhez: Kilényi Ede kitűnő zeneszerzőhöz utazzon, aki akkoriban köszönt le a columbiai egyetem tanári állásáról és átköltözött Newyorkba. Innen már feltartóztathatlanul tört előre. Néhány év alatt világhírű szobrász és plakettista lesz és művei bekerülnek többek között a Metropolitan muzeumba, ahol rajta kívül a magyar géniust csak Munkácsy Mihály remek festményei képviselik. Néhány hét előtt bejárta a világsajtót a hír, hogy Coolidge köztársasági elnök és Dawes alelnök plakettének megmintázását is Kilényi Gyulára bízták.

Harminc perc Coolidge köztársasági elnökénél.

Kilényi Gyula, a világhírű szobrászművész tegnap érkezett meg Békésszentandrásról Aradra néhány napi látogatására. Midőn fivérének: dr. Kilényi Albert orvosnak lakásán felkeressük, éppen az orvos kislia plakettjének megmintázásához készül és foglalkozásunk bemondására mosolyogva jön elénk:

— Már vártam az urakat. Tudom, hogy nagyszerű riportanyag vagyok.

Előzékenyen kínál bennünket helyeje meg, angol akcentussal, de folyékonyan beszél még mindig magyarul, és látszik rajta, hogy hozzászokott az újságírókhoz és az interjúkhoz.

— Tessék kérdezni bármiről — mondja és az arca olyan jóvívűs, mintha az egész lelke és minden öröme kiült volna rá. Mondjuk azután, hogy nem életrajzi adatokért jöttünk, mert azt pályafutásával együtt ismertük a lexikonokból. Meséljen inkább valami mást.

Erre azután a Coolidge plaketről mond el rendkívül érdekes külszatiatokokat:

— Tudni kell, — mondja, — hogy Amerikában mindent a „business” mozgat, még a művészetet is. Az ambiciómom túl én is üzletember vagyok. Dr. Coolidge Calvin, az amerikai Egyesült-Államok elnökének plakettje elkészítésére az Inaguration Comitetől kaptam megbízást. Először filmről mintáztam, miután a plakettnek titokban kellett elkészülnie. Azelőtt ugyanis tradíció volt a mindenkori elnöknek márványban való megörökítése, de azt a szokást éppen Coolidge törölte el — takarékosági szempontból. Mikor a filmről készült plakett elkészült, bemutattam a komiténak. Nagyszerűen sikerült, de hogy néhány nünaszot változtathassak rajta, látnom kellett az elnököt.

— Hogy meg ne tudja az elnök a készülő meglepetést, nem mutattak be neki külön, hanem a tömeges látogatók között mentem fel a washingtoni Fehér Házba. Harminc percig tartott, míg az elnök a többi száz tisztelgővel sorban kezet fogott, mert kivétel nélkül minden látogatóval kezet fog. Ez alatt minden vonását jól az emlékezetembe véstem.

— Otthon dolgoztam a plakettet, mikor elkészült: a megszólalásig hasonlított az élőhöz. Azután aranybe öntették velem s hogy megörült neki, ezt onnan is tudom, mert a „Newyork Herald” című legnagyobb amerikai lap hozta az elnök képét, amint plakettemet ragyogó arccal tartja a kezében.

— Aradon kedőg maradok. Szeptember 23-án Boulogneba utazom, ahol hajóra szállok és megyek vissza Amerikába, viz a művészetem és a „business”...
Pető Gergely.

Az aradi iparkamarai választás jelöljei

Benyújtották a paritásos megegyezési listát.

(Saját tudósítónkól.) A nemrég lezajlott mezőgazdasági kamarai választások országos izgalmai után a közlegő iparkamarai választások során új események s izgalmak elé tekint az ország. Valószínűleg izgalmas harc fog lefolyni a politikai küzdőtérén az egész országban, de Arad városában teljesen eseménytelennek s simának ígérkezik, mivel az arad-megyei választók előkészítő bizottsága paritásos megegyezési jelölő listát terjesztett be a törvényszékhez.

A listát ma nyújtották be az aradi törvényszéknek s rajta 20—20 román és magyar nemzetiségű jelölt szerepel. A teljes névsort itt közöljük: Nagykereskedők és nagyiparosok csoportjában: *Paragó Rezső* bankigazgató, *Papp Illés* bankigazgató, *Pulko Lázár* szőlőbirtokos, *Adler Andor* nagykereskedő, *Tatu János* bankigazgató, dr. *Baross Lajos* nagykereskedő, *Burza Kornél* nagykereskedő, *Popovicia György*, *Hegyi Albert* nagykereskedő, *Deutsch Andor* nagykereskedő, *Bosnyák Viktor* nagykereskedő, *Domán Sándor* nagykereskedő, *Jellinek József* fatermekő, *Mairowitz Márton*, *Secula Axerto* és *Antonescu Virgil* kiskereskedők, *Büttar Ágoston* Cimonoc, *Savicz Száva*, *Schullé Lajos* és *Juhász Gábor*. A bútortipar köréből *Reinhart Gyula* és *Steigerwald Alajos*, az élelmi és vegyipari *Constantin Mihály* bankigazgató, *Karácsonyi Döme* kávéos, *Korniss Ödön* nagykereskedő és *Zádor Imre* gyáros, a textilszakmát dr. *Marcus Mihály* bankigazgató és *Hermann Gyula* textilgyári vezérigazgató reprezentálják. A vegyes bizottságban *Matescu Mihály* mérnök, *Vulcu I. Maxim* gyáros és *Serbulescu Miklós* lettek jelölve.

Az iparkamarai választások ügyében munkatársunk ma beszélgetést folytatott *Zina Tibor* országgyűlési képviselővel, az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkárával, aki a következő információkat adta:

— Tulajdonképpen nem is lesz választás. Az előkészítő bizottság ugyanis megállapodás alapján paritásos listát nyújtott be a törvényszékhez, amelyen 20 magyar és 20 román jelölt neve szerepel. Miután ma déli 12 óráig más lista nem érkezett be az aradi törvényszékhez, a határidő lejárt e így a törvényszék ezt a listát egyhangúlag megválasztottak fogja deklarálni. Az első közgyűlés szeptember hó 13-ára volna összehívva, előre tudom azonban, hogy nem lesz határozatképes, mivel a törvény intenciói szerint azon több mint négyezer kamarai tagnak kellene megie-

lenni. Enre pedig megközelítőleg sem számíthatunk. A következő gyűlés egy hétre rá, vagyis e hó 20-án lesz megtartva, amely már határozatképes lesz a megjelent tagok számára való tekintet nélkül.

Kiközösítettél?

Ita: Fekete Tivadar.

„S tesszsenek mágyán,
karón, keresztén,

„En ujra kezdem”!

(Abrányi Emil.)

Ma délelőtt fél tizenkettőkor hirtelen bejött a szobámba a szoba lány, és így szólt:

— Szerkesztő ur, tisztelettel. Itt a Hírlap.

Fölröppent a rolló, megittam egy pohár tejet és belenéztem abba az újságba, amelynek most már közel fél esztendője voltam odaadó, szervilis és nem egyszer exponens munkatársa. A mai újság harmadik oldalán nem túlságosan csodálkozva, valami fanyar reggeli irzással szívemben, tudomásul vevtem hivatalosan, hogy az Erdélyi Hírlap szerkesztősége „kiközösített”. Ez a szerkesztőség, ahol tegnap még szívemhez közel barátain voltak, máris holnapra egy meglehetősen kokott pánuszal teljesen negligált és el nem helyezkedve azokban a pszichikai motívumokban, amelyek az utolsó két nap számomra fárasztó és megalázó harcokban felmerültek, ugyszólván meghallgatásom nélkül, elzárta önmagától, kitett az esőre és a „napidíjas riporter” nevű nyájas melléközöngével ruházott fel. Engem! . . .

Ezen csak sírni lehetne, ha egy újságíró pálya rettentő közügyű és magánügyű viharai közben e sorok írója ma még sírni tudna. Nem maradt belőlem más az Erdélyi Hírlap cikkének elolvasása után, mint egy nyitott, csöndesen csurgó vértől föltépett seb: megint egy csalódással több! És meg kell köszönnöm mindazok után is, ami történt az *Aradi Közlönynek*, hogy teret biztosít annak, amit az eseményekkel kapcsolatban el akarok mondani. Az Erdélyi Hírlap „kiközösített” magából — ráismerek egy ortomai kollegám frazeológijára, se a hang, se a léz nem járólé, — „kiközösített” magából és ez nem jelent többet, mint két jóbarátom elvesztését és egy erdélyi szerkesztőséget. Arra nyílt van nem számítottak, hogy az Erdélyi Hírlap becsüskött ajtóján túl engem ennek a magyarokta területnek minden szerkesztősége tárt karokkal vár, ha akarom. Arra nem számítottak, hogy Erdélyben ma mindenütt, ahol magyarul beszélnek, azt a tollat, amely ezeket a sorokat írja, már régóta becsülik, értékelik és tudják, hogy ennek a tollnak még a sárban sem lehet megakadnia. Belém a születés oltotta az újságírói pályára való hivatottságot és nem a konjunktura. En azért lettem zsarnok, mert ha százezerszer szűlt volna meg az anyám, akkor is erre a pályára létek az Isten és a telettségem. Ezt tudja egész Arad, tudja egész Erdély, tudja mindenütt,

A vezetőség megválasztására vonatkozólag más beavatott helyről azt az információt kaptuk, hogy a kamara vezető, elnökéül dr. *Marcus Mihály* bankigazgatót, a kereskedelmi csoport elnökéül dr. *Baross Lajos* nagykereskedőt és az ipari csoport elnökéül pedig *Matescu István* vezérigazgatót jelölik.

ahol magyarul olvasták, tudják ő is, akik „kiközösítették” csak azt nem tudják, hogy engem kiközösíteni csak onnét lehet, ahol többet tudnak mint én. Az Ur kiközösítette Ádámot és Évát a paradicsomból, de az urak engem nem kiközösíthetnek ki a paradicsomszöszből.

Ha a tegnapi *Aradi Közlönyben* közölt nyilatkozat az Erdélyi Hírlap szerint egy önmagam fölött mondott ítélet volt és az Erdélyi Hírlap szerkesztősége ezt az ítéletet csak éppen végrehajtotta, ám lássa, hogy megköszönve azt a jóindulatot, amellyel e kiközösítés után engem a nekem rokonszeves *Aradi Friss Újság*hoz akart protezsálni, hogy ezt a protekciót ne fogadjam el és belépjek ahhoz az *Aradi Közlönyhöz* amely még akkor is meg tud becsülni, ha minden magánéleti vonatkozásom e szerkesztőség előtt épp olyan nyílt, mint az Erdélyi Hírlap előtt. De ebben a hálószoza-pörben, amely itt megindult, én vagyok a kanapé, kitétek a kirakatba, mint kanapé „napidíjat” élveztem rajtam is élveztek és kéjelegtek, és használat után kiközösítették a hálószozából!

Az újságírói morál, amit nálam az Erdélyi Hírlap kétségbevonott, válik döntő kérdéssé, amikor felteszem ezt: morál-e az, amely két lap között megindult kampányban akármilyen körülmények között, akármilyen vétkek formája után, kenyértelenné tesz egy újságíró? Morál-e az, hogy amikor két párbajhős verekszik, agyonlövök a konfliktuskocsist, aki szabott fuvarért, meghatározott napidíjért, kiszállította őket a küszöbőre? Morál-e az, hogy engem egy cikk megírására figyelmeztettek azzal a céltattal, hogy rajtam esett régebbi sérelmet megtoroljak részben a magam, részben a lap érdeléből, tehát egy olyan ügyben, amelyben a lap érdeléről van szó, készséggel adják alá a trambulint, de ha e trambulintól véletlenül fejest ugrottam és kiöntem a nyakam, utána leoperálják a kezemet, a lábamat, megkasználnak, megskalpolnak, dicfloneálnak és — kiközösítenek. Időközben történnhet akármir, a trambulint a fontos, ahonnan ugrasztottak, ha ügyetlenül ugrottam, az én hibám, de az én nyakamat törték ki, az övéken még ott a nyakkendő. Fölszörni homokkál egy kiözöfölem posondját, de ugyan akkor leönteni ezt a homokot, hogy megcsusszom a sárban, igen, ez az Erdélyi Hírlap morálja. Megrészegettem engem egy keskenyvágyú győzelem örömmámorával, amely egyet jelentene a lap győzelmével és azután azt írni, hogy tőlem nyilatkozatot erőszakoltak ki, ezt tegnapról hasz-

nálni, de ugyanakkor engem akiktől „kierészakoltak” kifacsarni, mint egy kavikárhoz használt citromot, — ez az Erdélyi Hírlap morálja! Lanszurozni, tolni, puszirozni Fekete Tivadart addig, amíg ez a lanszurozás veszélytelen, amíg ez a lanszurozás üzleti érdeket, tehát zsebet szolgál — ez morál? De eiejteni, kiközösíteni, rágázolni, kifacsarni, eldobni akkor Fekete Tivadart, amikor a melléállás hátsági szempontokat érint, lapérdeket veszélyeztet, vagy pontosabban szólva, egy konkurens organum esetleges felülmaradását jelentené: ez is morál?

Be kell vallanom, a mai cikkük után jól laktam ezzel a morállal. Be kell vallanom, hogy nem a kollega-barátok, hanem a civilbarátok között, itt vagy másutt, ebben a pillanatban az *Aradi Közlöny* szerkesztőségében, estére a kávéházban, a színházban, vagy a moziban sem mivel sem érzem magamat keveselőbbnek a kiközösítés után, mint amennyimok éreztem magam azelőtt. Az *Aradi Közlöny* tudta, tudja ebben a pillanatban is, hogy mit jelent az a keserű kenyér, amit újságírásnak neveznek, kenyéret ad a számba akkor, amikor az Erdélyi Hírlap elveszi tőlem. Ez volt az a lap, amelyen át bemutatkoztam Aradnak és e negyven esztendő nagy elterjedtségű újság hasábjain keresztül egész Erdélynek, most visszajöttem ehhez a laphoz, ez a lap nem seadez üzleti embeervadászatokat, ez a lap akkor is mellettem fog állni, ha az Erdélyi Hírlap tekintet nélkül a szerkesztőségében eltöltött időmre, holnapra megmaradnak teljén, ebben a madászatban.

Befejeztem. Nyíftanak meg az aradi kanálisok, önölkön felém a sár, semmire nincs, csak a tehetőségem. Ezt nem vehetik el tőlem. De ez lesz az, amely velük szemben és Arad és Erdély egész közvéleményével szemben nemcsak megvéd, hanem különbé tesz azoknál, akik „kiközösítették”. Odajöttem vissza, ahonnan elindultam, ittön vagyok.

TANÜGY.

— Beiratás az áll. polgári középiskolába. Az aradi Piata Mihai Viteazul (volt Ferenc-téri) áll. magyar tannyelvű polgári fiúközépiskolában a beiratások megkezdődtek és naponta folytatódnak szeptember 8-ig délelőtt 8—12-ig. Szegénysorsu tanulók tandíj és tankönyvkedvezményben részesülnek. Elkészve jelentkezők a létszám beteltele esetén csak külön fölvételi vizsga alapján vehetők föl. — A javítóvizsgálatok az I. és II. oszt. szeptember 11-én, a III. és IV. oszt. növendékek számára pedig szeptember 12-én délelőtt tartatnak meg. Az igazgatóság.

— Az izr. elemi fiú- és leányiskolában a beiratások folyó hó 6., 7., 8. és 9-én naponta délelőtt 9—12 óra között az iskola dísztermében lesznek megtartva.

— Továbbképző tanfolyam 14—17 éves úri leányok részére. Anyag: világtörténelem, magyar-, német-, francia-, román irodalomtörténet, földrajz, mitológia, filozófia és művészettörténelem. Ugyanott modern kézimunkatanfolyam, jelentkezni lehet Arad, Piata Avram Iancu 18. II. emelet.

HIREK

Jön az ősz.

Még csak alig, hogy befordultunk a szeptemberbe és a nyár meleg, élető rapsugarával máris messzebb van, mint az elrepült szép álunk, az elcsendült harangszó, a tovarobogott vonat. Tegnap még ragyogott minden. A templomok kupolái, a gyerekek szeme, a korzózó szépasszonyok lakkos körme. És fenn tündökölt az égen a ragyogások szülőapja, maga a Nap is. Mára azután, szinte minden átmenet nélkül, mondok: tegnapról mára hullani kezdtek a falevelek, bomlat és álmoság ereszkedett le a földre, eső kopog az ablakon és az uccákon feltűntek az első sárcipők.

Jön az ősz. Fáradt beteg emberként, aki morózus hangulatát útületi mindenbe és mindenbe, aki és ami a földön, felette és alatta él, vagy létezik. Vagy vámpirként, hogy kiszívja a falevelekből az életet jelentő zöldet. A dús lombokból sárgulva hulló falevelek lesznek: avar, zengő haraszt, amit azután részvét nélkül taposunk bele a földbe. Nem élet már, nem vérez és nem sajog: szárazza korhadó haraszt csak.

A strand élete is meghal, eltűnnek a fehér ruhák, fehér cipők is a napsütéses korzón. A nap maga is elbujik új rugyafakadásig a borulatok mögé. Az ucca élelenségéből kivész a lüktetés és kacagás helyett az ott lovak húznak inuk szakadtával nyikorogva síró tőr-szekereket. Az uccasarkokon megszűnnek a kedélyes tereferék és emberek sietnek tova a permetező esőben. Élénk színek, könnyű selymek helyett szomorú szürkébe és gyászos feketébe öltözik az egész világ és elhervadnak a nyíló virágok.

A pázsitot is letarolja az ősz, mely feltartóztatlanul közeledik, mint egy brutális ökölcsapás. A kávéházak terraszáról elhordják a mosolygó leandereket. A fázósabbak behuzódnak a fűtött, párszobákba. A kémények füstjét leveri a terpeszkedő köd és ez terjeng mindentel a nyári virágok, parfümök illata helyett. Az ősz kikerülhetetlenül jön. Azután messze elmaradnak a mákonyos nyári álmok és zörgő, fagyos csontjaival tör ránk a tél jözanító valósága.

(De-ge.)

— A királyi család Chisenevben. Bucurestiből táviratozzák: Ferdinánd király és Mária királyné Chisenevbe utaznak, ahól az uralkodó megnyitja a mezőgazdasági kiállítást. Besszarabia fővárosába a kormány valamennyi tagja elkíséri az uralkodó-párt.

— Szerkesztőségünkben. Fekete Tivadar, lapunk volt kiváló munkatársa, a mai napon ismét szerkesztőségünk kötelekébe lépett.

— Ingyenutazás az iparkamarai választások idején. Bucurestiből táviratozzák: A közlekedésügyi minisztérium ma rendeletet adott ki, amely szerint a kereskedelmi és iparkamarai választások napján a választók igazolványuk felmutatása mellett ingyen utazhatnak lakóhelyükről a választás színhelyére és vissza.

Verekedő ségai gazdák.

A brutális feles bosszúja.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes feljelentés történt az aradi rendőrségen. Dán Demeter ségai gazdálkodó feljelentette Motz Floreát, aki szántó földet birt tőle felesben és tegnap egy veszekedésből kifolyólag súlyosan megverte. Dán Demeter tegnap délután 11 éves kislívával kiment a feles földre és amint hazafelé indult találkozott Motz Floreával. Motz nekitámadt, hogy a gazdálkodó paradicsomot lop a feles földről és csakhamar heves veszekedés támadt. A veszekedés hevében Motz nekitámadt Dánnak, a földre teperte, majd ütlegezni kezdte. Csak akkor hagyta abba, amikor ajultán feküdt. Ezután távozni akart, azonban Dán 11 éves kislíva utána szaladt és megkérte, hogy segítse atyját a szekérre, mert ő nem képes megtenni. Motz vissza-

fordult, feltette a félig agyonütött gazdálkodót a szekérre. A kislíva hazahajtatott és ágybafektették a megvert gazdát. Elhívták hozzá dr. Pop gáji hatósági orvost és megkértek, hogy állítson ki egy orvosi láteléletet a megsérült gazdálkodó részére. Dr. Pop azt mondta, hogy nem olyan súlyos az ügy és így nem állít ki láteléletet. Erre a család elhívta dr. Cucu Vazul városi főorvoshoz a gazdát, akinek nyolc napon belül gyógyuló testi sérülést állapított meg. Majd délután azután dr. Pop újra meglátogatta a gazdát és végül arra az elhatározásra jutott, hogy mégis kiállít láteléletet. A család pedig most két orvosi látelélet birtokában feljelentést tett a brutális feles ellen. Az eljárás megindult.

— Városok konferenciája Párisban

Bucurestiből jelentik: Costinescu bucuresti-i főpolgármester kijelentette az újságíróknak, hogy Románia képviselőtében megjelenik a városok Párisban tartandó nemzetközi konferenciáján, amelyen 28 állam és 200 város vesz részt. Ezt megelőzően a főpolgármester elnökölni fog a romániai városok chisinaui konferenciáján.

— Nincsenek cionista-ellenes tüntetések Bécsben. Wienből jelentik: A cionista kongresszus alkalmával kapcsolatban több olyan hír jelent meg, mintha nagy zavarok és tüntetések lettek volna Bécs uccáin. Megbízható helyen nyert értesüléseink szerint apróbb, igen csekély méretű tüntetésektől eltekintve, amelyekben a lakosság többsége nem vett részt, teljes rend uralkodott az osztrák főváros uccáin. A bécsi nagy mintavásár iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg, ami napról-napra annál is inkább fokozódik, mert a szeptember 6—13-ig tartó mintavásáron várakozáson felül jelentkeztek külföldi látogatók.

— Bebizsamoszták az autószerencsétlenség áldozatának holttestét. Bucurestiből jelentik: Bloom bároné holttestét bebizsamoszták és legközelebbi hozzátartozóinak megénkezdése után eltemetik.

— Meglincseltek egy rabló cigányt. Bucurestiből jelentik: A darabasi parasztok elfogták azt a cigánykaravánt, amely néhány nap előtt megtámadta és kifosztotta a falut. A feldühödött parasztok az egyik rablót oly súlyosan megverték, hogy sérüléseibe belehalt. A tetteseket a csendőrség letartóztatta.

— Abd el Krim is akcióba lép. Madridból táviratozzák: Melillában a spanyolok tizenöt ezer főnyi katonaságot hajóztak be, amelyet az alhucemasi öbölbe szállítanak. Sesean környékén a rifkabilok nagy csapatösszevonást eszközölnek, a miből a spanyol hadvezetőség arra következtet, hogy Abd el Krim fivérének vezetésével felszabadító offenzívát kezdenek.

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy iskolába beiratkozó gyermekek részére a legjobb és legújabb árú **deákcsapkákat** kizárólag a Wurzel Testvérek cég-nél Arad Piața Plevnei 1. zsidótemplommal szemben vásárolhatják.

— A munkaügyi miniszter Clujon. Bucurestiből jelentik: Chirulescu munkaügyi miniszter holnap Clujra (Kolozsvárra) utazik, ahol a kereskedelmi könyvelők országos kongresszusán vesz részt.

— Nyugalomban a római román követ. Bucurestiből táviratozzák: Lahovary herceg római román követet október elsejével, a követ előrehaladott korára való tekintettel, nyugállományba helyezik.

— A szenátus alelnökének temetése. Bucurestiből táviratozzák: Ma temették el Barladban Vasile Oligoret, a szenátus elhunyt alelnökét. Sirja fölött Marzescu igazságügy-miniszter mondott beszédet a kormány nevében.

— Hirdetmény. Azok az 1905. évben született férfiak, akik a jövő évben kerülnek sorozásra és még nem jelentkeztek, s a negyedik rendőrkerület területén laknak, október elsejéig feltétlenül jelentkezzenek. A jelentkezés alkalmával mindenkinek magával kell hoznia igazoló okmányait. Comisar Detesau, a IV. rendőrkerület főnöke.

— Rendelet a szén-vámról. Bucurestiből táviratozzák: Az ipari és kereskedelmi minisztérium ma adta ki rendeletét, amellyel a szén behozatali vámját tonnánként négyszáz lejre emeli. A miniszter egyben értesítette a vasutak vezérigazgatóságát s a vámigazgatóságot, hogy szeptember 12-ig a régi, 65 lejes illeték mellett még engedélyezi a szén behozatalát.

— Új konferencia Lausanneban. Londonból táviratozzák: A Times arról értesül, hogy az angol, a francia, a belga külügyminiszterek, valamint Mussolini olasz miniszterelnök és dr. Stresemann német birodalmi külügyminiszter között szeptember második felében vagy Svájc, vagy Észak-Olaszország egyik városában értekezlet lesz a garancia-paktum ügyében. A Daily Mail értesítése szerint a konferenciát szeptember huszadikán Lausanneban tartják meg.

— A Frohreich-ügy felebvezési tárgyalása. Budapestről jelentik: Az apagyilkos dr. Frohreich Ernő ügyében a felebvezési tárgyalást a győri tábla október 14-én kezdi meg.

— Franciaországi vonatkatasztrófa két halottal. Párisból táviratozzák: A bordeaux-bayonnesi gyorsvonat kisiklott és több kocsija felborult, amelyek összetörték. A romok alól eddig két halottat ástak ki, tizenöt súlyosan sebesültet pedig kórházba szállítottak.

Van már állami drótosító-iskola is.

A cseh kormány végre belátta, hogy honorálni kell valamivel a tót aspirációkat. Ezek a szegény tótok mennyit küzdöttek, szenvedtek, verejtékeztek és a hivatalos Csehország részéről mégis mindig elnyomatásban részesülnek. Ez most megszűnik, mert elérkezett a jutalmazás ideje és a cseh kormány nem akar hálátlan lenni. A tót szeparatista törekvésekre az a válasza, hogy felállítja Csacán a tót állami drótosító iskolát. A kezdeményező lépések már meg is történtek, erre a célra kiválasztott külön tanárokat képeznek az egyetemen, akik azután az új iskolában szak szerűen fogják tanítani a fazekak, lábosok, dézsák és vedrek drótozásának nemes művészetét. Megszűnt már az az idő, amikor egy-egy drótosító csak úgy minden előképzettség nélkül a vállára akasztotta a mesterségét, bebarangolta a félvilágot és minden szakképzettség nélkül, minden állami oktatás híján, egyszerűen megfordozhatta az eltört konyhaedényeket. Ez a romantikus kor már a múlté. Most új idők új szele fúj Csacán felől. Most komoly tanárok több esztendőn keresztül tanítják, hogy mennyi zsenialitás és mély tudás kell ahhoz, hogy valaki egy foltot illeszthessen a lyukas edény fenekére. Most majd a háziasszonyok is, mielőtt megalkusznaik egy drótosítóval, elkérik az érettségi bizonyítványát és csak akkor bizázzák rá a feltett kincset, ha a mester ugyanis mint tót és ugyanis mint drótos jeles, vagy legalább is kielégítő eredménnyel tette is a néhez vizsgát. Mert fazekat drótozni igazán nem könnyű. Ezt tanulni kell állami iskolákban. Lám, a csehek tudják, hogy mi kell az ő kisebbségüknek...

Az aradi
Central-étterem

PARKETTBAR

3 naponként **Táncok!**

teljesen **Szólók!**

új műsor! **Kuplék!**

Naponta 2 bohózat!

Parkettánc!

Belépő díj nincsen!

— Vasúti katasztrófa Londonban. Londonból táviratozzák: Hopel állomás mellett a manchester—sheffieldi gyorsvonat délután négy órakor egy vele szembe jövő vonattal összeütközött. A vasúti katasztrófanak sok súlyosan sebesültje és 14 halottja van. A részletek még hiányoznak.

— Uj s régi rézmetszetek Kerpelnél.

— Az adóhivatal felhívása. Az aradi pénzügyigazgatóság adóhivatali felhívják a közönséget, hogy forgalmi és luxusadó befizetésüket az előirt sorrend napján feltétlenül teljesítsék, mert a később teljesített fizetések körül kellemetlenségek lehetnek. Ezúttal azonban az adóhivatalok arra is felhívják az érdekeltek figyelmét, hogy a sorrendben előirt napok előtt lehet fizetni minden nehézség nélkül, s csak a a késés járhat kellemetlenségekkel.

— Az aradi téparancsnokság új helyisége. Az aradi téparancsnokság tudomására hozza a közönségnek, hogy az aradi téparancsnokság és helyőrség irodáját a Marasesti (Kossuth)-ucai rendőrprefektúra épületébe helyezte át és bejárata a Vincentiu Babes (Kiss Ernő) uca felőli oldalon van.

— Letartóztatott aradi diák. Az aradi államrendőrség rendkívül érdekes ügyben indított nyomozást egy aradi középiskolai növendék ellen. B. L. egy aradi középiskola növendéke az évzáró vizsgákon több tárgyából megbukott. A napokban kellett volna B. L.-nek a javító vizsgálatokat letennie, amely elé azonban váratlan akadályok gördültek. B. L. többek jelenlétében kijelentette, hogy azt a tanárát, aki őt a javító vizsgálatokon megbuktatja, azonnal agyonlövi. Ezen kijelentést a növendék több ízben megismételte és tanuk előtt mutogatott egy revolvért, amellyel, mint mondotta, a gyilkosságot végre fogja hajtani. A középiskola igazgatóságának tudomására jutottak B. L. kijelentései és jelentést tettek a második kerületi rendőrségnek. A rendőrség letartóztatta a gyilkossággal fenyegetőző növendéket és a motozás alkalmával megtalálták nála a revolvért, amely őt golyóra volt töltve. B. L.-t ma délelőtt átkísérték az ügyészség fogházába. Zágrábrban. Zágrábrból jelentik: A működési engedélye dr. Gnjatics rendőrség az Esplanade-szállóban játékbarlangot leplezett le, amely Golf Klub néven szerepel. A klub működési engedélyi dr. Gnjatics Radmillo volt szubotícai rendőrfőkapitány-helyettes, Dickstein volt pistolette-es és egy Maxsuran nevű foglalkozás nélküli egyén nevére szólott. A rendőrség az ügyben megindította a nyomozást.

— Halmos Gyula fogász hazaérkezve, rendeléseit ismét megkezdte Arad. Calea Banatului 2.

— Kerpel könyvtár pótkönyve megjelent!

— Az „Aradi Kurír“ legújabb száma ma hagyta el a nyomdát, s annak változatosan gazdag tartalmából az alábbi cikkeket emeljük ki: A szerb királyné és a szlovén nők. Akikről Trianon megfélemezett. Hányféle adót fizetünk. A kolozsvári színvizsgákról. Róna Dezső operatagjainak szervez. Szerzői-est a Kultúrpalotában. Slimmy-kultusz, a mely családi perpatvart okoz. Zugszülész nő, aki a fogházban is titott műtétet végez. A zsidó fascista, Vidám esetek, stb.

„A parasztság nem engedi magát terrorizálni.“

(Bucuresti, szeptember 4.) Lupu dr. parasztpárti vezető az Adeveral mai számában nyilatkozat jelent meg a mezőgazdasági választások eredményéről és annak várható következményeiről. A parasztpárti vezető szerint a liberálisok saját maguk ústa verembe estek bele, mert ők a mezőgazdasági választások eredményét akarják uralkodó meghosszabbítására ürügyül felhasználni. A parasztság azonban bebizonyította, hogy nem engedi magát terrorizálni. A választások eredménye lehetetlenné tette a jelenlegi kormány programjának meghosszabbítását, de egyúttal az Averescu kombinációt is megsemmisítette. Meg vagyok arról győződve — fejezte be Lupu nyilatkozatát — hogy az egyesült ellenzéki pártok vezetői megértik a néptől kapott jelt és eleget tesznek a nép kívánságának. Lupu dr. legközelebb Prágába utazik, ahol résztvesz a csehszlovák agrárpárt kongresszusán.

Pola Negri szerelmei.

A nagy filmstar élete.

Ilyen címen már csaknem állandó rovatot vezetnek az amerikai lapok.

Pola Negri amerikai szereplését azzal kezdte, hogy eljegyezte Charlie Chaplint. Chaplin ugyan mindig tagadta az eljegyzést, de Pola mindig megerősítette. Meg is jelent a lapokban egy fénykép, amelyen köz a kézben, szerelmesen néznek egymásra, de ennek dacára az eljegyzést nem követte házasság.

Chaplin után a völgyények sorában gróf Manuel Alfonso, a híres spanyol tenniszbajnok következett s hogy Pola megmaradjon a sportnál, a gróftól William Tilden amerikai tenniszbajnok követte.

Amikor Pola Európába utazott, völgyénye egy Grantz nevű milhomos volt. De dacára annak, hogy Grantz Amerikában maradt, Pola mégis egy új gyémántgyűrűvel és gyémántkarcsattal érkezett Amerikába, amit el akart tagadni a vámnál s ezért csak 58.000 dollár lefizetése ellenében kapta vissza két darab ékszerét.

Most Pola Negrit William Haines 25 éves moziszínész jegyezte el, akit Pola július negyedikén ismert meg a tengerparton. Haines egyszer játszott filmen, Mary Pickfordnak volt a partnere. Filmszakértők azt tartják, hogy Pola legközelebbi képében Haines lesz a főszereplő.

De más érdekes szerelmek híre is érkezik az amerikai mozivilágból.

Gloria Swanson moziérettel nemrégén férjhezment de la Falaise et de la Coudray márkához s ezzel elhomályosította Pola Negri grófnői címét. Mivel mindkét arisztokrata-filmesül egy társaságnál dolgozik, úgy osztották be a munkaidőt, hogy a márkiné és grófnő ne találkozzanak a stúdióban.

Gloria Swanson reggel nyolctól este hatig. Pola Negri pedig este hattól reggel nyolcig dolgozik.

Az ABC. szélhámosát ma elfogták Clujon.

(Clujról jelenti a Raador.) A véletlen folytán egy nagystilű szélhámost tett ártalmatlanná a cluji rendőrség. Erdély nagyobb városait az utóbbi hetekben egy jómegjelenésű fiatalember járta be, aki előszeretettel kereste fel a kisebbségi intézményeket, bankokat, kereskedelmi és ipari vállalatokat. Mindenütt azzal a mesével állított be, hogy az állami hatóságok és a hadsereg megbízásából, a Romániában lábrakapott kommunista propaganda ellenesúlyozására megalakítandó antibolszevista komité, az ugynevezett „ABC“ részére kér adományokat. Miután különféle igazolványokat, sőt a hadsereg pecsétjével ellátott megbízó levelet is feimutatott, a kisebbségi intézmények nagyrészt bedőltek a szélhámosnak és miután hatósági támogatást vélték háta mögött, nagy összegeket juttattak a kommunistaellenes célra.

Az illető ma délelőtt véletlenül egy előkelő cluji faipari vállalat-hoz is betévedt, amelynek igazgatója, Jahoda N. Károly történetesen román ember. Az igazgató gyanút fogott és az illetőt igazolásra szólította fel. Miután nem tudta magát elfogadhatóan igazolni, Jahoda azonnal a sziguranca-ra telefonált, ahonnan detektívek szállottak ki és a szélhámost letartóztatták. Kiderült, hogy a sziguranca jó fogást csinált, mert kézrekerítette Alex Pincut, aki végig szélhámoskodta az egész Regátot. Pincu eleinte tagadni próbált, de később a keresztkérdések sulya alatt bevallotta, hogy összes igazolványai hamisak, melyek segítségével többszáz ezer lejt harácsoltt össze. A letartóztatott szélhámost egyéb viselt dol-

Az aradi Marosparti nyári mozgószínház

5-ikétől, szombattól kezdve

2

előadást tart

8 és 1/2 10 órai kezdettel

gainak kiderítése végett a sziguranca Bucurestibe szállítja.

SPORT.

Az Aradi Athletikai Club nagy sportünnepe.

Arad őszi sportéletének mintegy megnyitó ünnepe az az atlétikai viadal, melyet évek óta szeptember első napjaiban rendez az aradi Athletikai Club. Az ország összes sportegyletét felfigyelnek e napra, mert az elért eredmények tanúsága szerint a bajnoki versenyek színvonalát felülmúló arányban küldik el atlétikát az AAC hagyományos versenyekre, mely ennek sporttörténetében magasan kiemelkedik más városok atlétikai versenyei fölé. Magával hozza ezt a vetélkedést a megszokáson kívül az a gazdag díjazás, amellyel a versenyeket kiírja a klub. Tiszteletdíjai, vándordíjai és érmei a legszebb megjutalmazói a vetélkedőknek.

A viadalt ez évben meglepően színessé teszi az a körülmény, hogy a román sportszövetség megbizta az AAC-ot azzal, hogy versenyek keretében rendezze meg Románia ifjúsági bajnokságát és a 13 kilométeres országúti-távgyalogló versenyeket Románia szenior-bajnokságáért. A verseny így 24 számból fog állani. A tartalmas program lebonyolítása rendkívül nagy feladatot ró a klubra, melynek vezetősége Schwelengraber Kálmán atlétikai vezetővel az élen ugyszólván éjjel-nappal kell, hogy dolgozzék az előkészítő munkálatokon. Az ifjúsági versenyek nagy része és az előfutamok délelőtt 9 órakor, a döntő versenyek délután fél 3 órakor kezdődnek.

A versenyen a rendező egyesület atlétáin kívül részt vesznek a Kolozsvári Athletikai Club, Nagyszebeni Olympia, Petrozsény, Lupény, Nagyvárad, Kinizsi, Temesvári Athletikai Club, Colteza, Brassó, AMTE, és ATE atlétái.

Rónainé ügyében

befejezték a nyomozást.

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny tegnapi számában jelentette, hogy az aradi államrendőrség a budapesti rendőrség felhívására nyomozást indított Rónai Nándorné, a szélhámos budapesti uriaszóny aradi ügyfelei után. Rónai Nándorné vallomása szerint Aradon Fodor János Istvánnak, Kráhlitz Ferencnek és Kráhlitz Ferencnével volt fizetési összeköttetésben és az utóbbtól 110 millió magyar korona értékű lejt vett fel. Továbbá megemlítette, hogy egy Zala Károly nevű aradi borügynök segítségével ismerkedett meg aradi áldazataival. A rendőrség bevezette a nyomozást, azonban eddig nem vezetett eredményre, mert a Rónainé által felsorolt emberek jelenleg nem laknak Aradon. A rendőrség a nyomozás közben szerzett információk alapján megállapította, hogy néhány esztendővel ezelőtt tényleg működött Aradon egy Zala Károly nevű borügynök, aki Aradról Budapestre költözött, és ott egy nagy bortermelő cégtől 600 millió koronát sikkasztott. Zala a sikkasztott pénzzel Csehszlovákiába szökött, ahonnan nemrégén egyezséget ajánlott fel a megkárosított cégeknek. A könyvmozdot adatokról a rendőrség egy zökönnyet készített, amelyet a külügyminisztérium által megküld a budapesti államrendőrségnek.

Megtalálták

Darwin eltűnt koporsóját,
Érdekes lelet egy kiskocsmá padlásán.

Londonból jelentik: A kenti grófság Farnborough nevű falujának fogadósa a napokban rendkívül érdekes leltre bukkant. A véletlen folytán a kocsmáros anélkül, hogy felfedezése óriási becséről halvány sejtelmé lett volna, megtalálta Darwin a világhírű tudós koporsóját, mely körülbelül ötven év előtt tűnt el. Az érdekes felfedezés részleteiről a következőket jelentik:

A fogadós néhány nap előtt új vendéglőt vásárolt és az eladóval együtt leltárt akart készíteni az ingóságokról. Leltárkészítés közben a padlás egyik sötét sarkában, óriási portömög és ócska rongyok alatt egy tölgyszekerésszerű koporsót találtak. Miután a koporsót le takarították, a következő felirást olvasták: „Ebben a szarkofágban nyugszik Darwin Károly Róbert, meghalt 1882. április 19-én, élete 73 évében.”

A fogadós, aki egyébként Darwinról mitsem tudott s talán még a nevét sem hallotta soha, nyomban értesítette a rendőrséget. Rendőrtisztviselő szállott ki a helyszínre, aki már tisztában volt a koporsóban nyugvó illetéssel. Epp ezért nem engedte kinyitattatni a nagy természettudós koporsóját, nehogy a csontváznak valami baja essék ennek következtében. Nyomban távirati értesítést küldött a felfedezésről a belügyminiszternek és hivatalos bizottság kiküldetését kérte a koporsó átvételéhez.

A távirat nyomán a miniszteriumban először azt hitték, hogy valamilyen rossz tréfáról van szó. Hiszen mindenki úgy tudta, hogy a természet forradalmár kutatója az angol nép halhatatlanjai között fekszik a westminsteri apátsg templomában. Mégis kiküldtek egy rendőrtisztet, orvosokból és archeologusokból álló bizottságot. Közben az egyik londoni bulvárlap mesztét vette a dolognak és azt a szenzációt kiirtotta világgá, hogy a daytoni majomperhez közelálló ellopatták Darwin koporsóját a westminsteri templomból és menekülés közben dugták el a farnboroughi kocsma padlásán. Közben azonban megjött az értesítés, hogy a koporsó tényleg Darwiné, azonban — üres. Tudniillik ezt a koporsót Darwin saját maga készítette még életében és halálakor ebbe is helyezték el holttestét. Később azonban exhumálták és díszes márványkoporsóban vitték át a Westminster apátsg templomába.

Valóságos tény, azonban, hogy a tölgyszekerésszerű koporsót mért nem helyezték el reliquia gyűjtemény valamely muzeumba és hogyan került a falusi fogadóház padlására. A rendőrség nyomozza most ennek a felderítését. A bizottság egyébként intézkedett, hogy Darwin koporsóját szállítsák el a londoni British Muzeumba.

Megint gyilkolt a morfium.

Egy morfinista rabló garázdálkodása a robogó gyorsvonaton.

Párisból jelentik: Vakmerő vasuti rablótámadás foglalkoztatja egész Franciaország közvéleményét. Franciaország egyik fővonalán, a robogó gyorsvonaton történt a merénylet, anélkül, hogy azt a vonat utasai észrevették volna. Jean Lacombe mérnök, Páris egyik legkiválóbb műszaki embere, a világhírű Bányatechnikai Laboratorium vezetője, cornevillei nyaralásából tért vissza Párisba és a cornevillei állomáson beszállt a monfort-párisi gyorsvonatba. Kényelmesen helyezkedett el az egyik első osztályú ülékében, amelyben egyedül volt és aludni próbált. Ideges volt és gyakran felrezzent. Condé kis állomásán is kinézett a vonat ablakán, ahol az egyetlen felszálló utas egy elegáns fiatal ember volt, aki egy könnyű kis bőrönddel a kezében épen az ő kocsijába szállt, de kintmaradt a folyosón. Ugy tett, mintha a kilátásban gyönyörködne a nyolevan kilométeres sebességgel robogó vonatról.

A vonat egy zökkenésénél ismét felnyitotta a szemeit és épen ekkor lépett be a fiatal ember az ő ülékéjébe. Nem törődött vele, de alig néhány másodpercig tartotta lehunyvva a szemeit, amikor érezte, hogy a fiatal ember arcát fekete álaré borítja, s a kezéből revolver csöve mered rá. Védekezni akart, de a revolver eldőrdült és a mérnök két lövéstől találaton zuhant vissza a bársonyülésre. A mérnök sebeitől patakzott a vér és össze-feeszkendezte a támadó ruháját. A robogó vonatban most vad viaskodás kezdődött. A súlyosan sebesült mérnök minden erejét összeszedve igyekezett kicsavarni merényletjé kezéből a még mindig rámeredő revolvert. Lacombe a fiatal ember halántéka felé sujtott és ekkor újabb két lövés dördült el, amelyek ismét találtak és Lacombe összeesett. Ezeket a lövéseket már meghallották a vonat többi utasai is és valaki megrántotta a vészféket.

A bátrabb utasok behatoltak a ülékébe és ekkor a fiatal ember maga ellen fordította fegyverét. A kalauz hatalmas ütése következtében azonban kihullott a kezéből a revolver és most már az ablakon keresztül próbált menekülni a rablótámadó. Az utasok alig bírták a hatalmas erejű emberrel, de végre is lefoglák és átadták a csendőrségnek. A csendőrség a rendőrségre szállította be a vasuti banditát, Lacombeot pedig súlyos sérüléseivel egy párisi szanatoriumba vitték.

A rendőrségen azonnal felismerték a támadót. Körözőlevele ott

volt kifüggesztve a falon és rajta a fényképe. Guillaume Fosse, egy dúsgazdag provencai földbirtokos fia. A bandita, amikor látta, hogy felismerték, reszketni kezdett, majd úgy tett, mintha semmire sem emlékezne. Majd hirtelen az sebébe nyult és már azt hitték, hogy egy újabb revolvert akar előrántani. Csak egy pravazfeeskendőt vett elő és a jelenlevő orvos rögtön megállapította, hogy az morfium befecskendezésre szolgál. Fosse a fecskendőre mutatott:

— Ez tette, nem én!

Guillaume Fosse állami hivatalnok volt, de óriási sikkasztást követett el. A bűnre a morfium vitte rá. Családja megtérítette a kárt, nem ítélték el, de elbocsátották állásából. Ettől kezdve folyton jobban züllött. 1922-ben egy párisi rablóbanda tagja volt. Egy vakmerő rablógyilkossági kísérlet tettes-ársa volt és ezért elfogták. A börtönből máig felderítetlen módon szökött meg. Egy kis faluban telepedett le álnev alatt és esztendő-kön át detektívregényeket olvasott. A morfium azonban dolgozott és a már egzaltált fiatal ember vasuti banditának csapott fel. Most rajta vesztett. Orvosi körökben most vitatkoznak a fölött, hogy a merénylet: „betegség vagy bűn?” Jean Francois Lacombe pedig Franciaország műszaki életének egyik büszkesége, a becsületrend lovagja, néhai Lacombe szenátor fia lázálomban yaskodik a halállal.

színházai művészei

* Az aradi operaest műsora: Ma este fél 8 órai kezdettel: Bajazzo részl. I. felv. (Várady M., Róna és Huszárral); Rigoletto részl. II. felvonás (Shronk Ilonka, Róna és Ladiszlával); Mignon I. felvonás (Horváth Mici és Bing Jánossal); Tosca teljes II. felvonása (Róna D., Várady M. és Huszárral.)

* Fülöp Magda, fiatal aradi hegedűművész, Fekete Tivadarnak szerzői estjén lép először nagyobb szabású műsorszámával a közönség elé. Tehetsége megérdemli, hogy gyorsan kerüljön a hír szárnyára. A szerzői-est egyébként is a szenációk tömkelegét foglalja magában, a nevek: Járossy Dezső, Szombati-Szabó István, Fekete Tivadar, Szele Károly dr., Engel Jenő a szerzők és R. Hegedüs Bébi, Lóránt Erzs, Fülöp Magda, Zala Béla, Rác Imre, Róna Dezső — a közreműködők garancia erre. Siessen mindenki Oláh Sándor könyvesboltjában megváltani a jegyét, mert a szeptember 12-iki kulturpalotai szerzői-est nagyszerűségén a művészetek barátjának meg kell jelenniük.

* Ma este a szinkörbe megyünk. ez kell, hogy legyen a jelszava Arad polgárainak, mert az opera-est olyan kiváló zenei élvezetet fog nyújtani, aminőt csak évek előtt kapott Arad, amikor az opera fénykorát érte városunkban. A Bajazzo első felvonása Róna Dezsővel, Várady Margittal és Huszár Károllyal; a Mignon első felvonása Horváth Micivel, Bing Jánossal és Huszár Károllyal; a Rigoletto II-ik felvonása Schronk Ilonával, Tibor Lórával és Rónával; a Tosca II-ik felvonása Várady Margittal, Rónával, Huszárral, Faludival és Ladiszlával — a műsor igazi művészi érték. Jegyek a téli színház pénztáránál és este 7-től a szinkörben válthatók.

* Fényes Boriska zongoraművész, értesíti a közönséget, hogy hazaérkezett és lakásán Arad, Bul. Carol 37. I. em. 9. található.

Aradi uriaszony öngyilkossága Budapesten.

Mokri Jenőné, Korbuly Bella halála.

(Saját tudósítónktól.) Rövid budapesti távirat jelenti, hogy özvegy Mokri Jenőné Korbuly Bella aradi származású mozitulajdonosnő tegnap eltűnt lakásáról. Ismerőseinek több levelet írt, amelyekben öngyilkosságot jelentett be.

Özvegy Mokri Jenőné Aradon jól ismert urihölgy volt. Atyja Korbuly István aradi földbirtokos és háztulajdonos volt és leánykorában a város egyik legszebb és körülrajongottabb leánya volt. Az ünnepektől fiatal urileány Mokri Jenő huszárszázadoshoz ment feleségül és a fiatal házaspár az aradi társaságok legkedveltebb tagjai lettek. A háború kitörésekor Mokri Jenő századával az orosz harctérre ment és mindjárt az első hetekben a híres Kamionka falu melletti roham alkalmával életét vesztette. Az özvegy tovább élt Aradon egészen 1919-ig, amikor Budapestre költözött. Ott mint hadiözvegy, mozit kapott. Az özvegyet nemsokára már semmi szál sem fűzte többé Aradhoz, fiatalokora szép emlékeinek városához, mert atyja eladta Perényi-uccai házáat és leányához költözött. Azóta hír sem érkezett róla, míg egy rövid távirat be nem jelentette, hogy ismét akadt valaki, aki önként dobta el magát életét és a halál karjaiba omlott. Az özvegy öngyilkosságának híre nagy részvétet keltett Aradon, ahol előkelő rokonsága él.

A felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF
távolították a szerkesztésért
KAROLY SÁNDOR
felel.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Őszi divatlapok
Sándor hírlapirodában Arad.

Ujra kapható
a biztos hatása

„Radikal” patkányirtó anyag

Ne fogadjon el mást, mint az eredeti, régi, jó „RADIKAL”

minden gyógyszeriar-
ban és drogeriában.

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására adom, hogy Párisból női szabó Arad, Strada Gen. Grigorescu (Tabajdy-u.) 4 sz.

Közgazdaság.

Zürichben 2.55, Párisban 10.50 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK.

(Szeptember 4.) Áru: Márka 48, angol font 950, francia frank 9.60, svájci frank 39.50, lira 7.80, dinár 3.56, dollár 201, schilling 29.15, magyar korona 355, cseh korona 6. Pénz: Márka 47, angol font 935, francia frank 9.40, svájci frank 38, lira 7.50, dinár 3.48, dollár 199, schilling 28, magyar korona 365, cseh korona 5.80. **Kifizetések:** Márka 48.70, angol font 990, francia frank 9.65, svájci frank 39.45, lira 8.25, dinár 3.50, dollár 203.50, schilling 28.80, magyar korona 345, cseh korona 6.03.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS. (Szeptember 4.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.40, Newyork 517.62.50, London 2509.50, Páris 24.25, Milánó 20.60, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.55, Belgrád 9.20, Bucaresti 2.55, Varsó 0.00092.50, Bécs 0.0072.95.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT. (Szeptember 4.) Berlin 123.20, Amsterdam 208.40, Newyork 517, London 2509, Páris 24.25, Milánó 20.65, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.50, Belgrád 9.20, Bucaresti 2.55, Varsó 0.00092.50, Bécs 0.0072.95.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Szeptember 4.) **Kifizetések:** Páris 9.60, London 988, Newyork 203, Milánó 8.15, Zürich 39.30, Bécs 0.0028.50, Prága 6. — **Valuták:** Napoleon 760, arany-márka 48.50, leva 1.45, török lira 1.14, angol font 970, francia frank 9.70, svájci frank 38.50, lira 7.90, dollár 202.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMA (Szeptember 4.) Belgrád 1259—1267, linár 1239—1261, Bucaresti 351—353, lej 349—355, Páris francia frank 3349—3383, Bécs osztrák korona 100.12—100.72, svájci frank 13.750—13.860, Prága 2105—2117, cseh korona 2095—2117, Newyork dollár 71.120—71.550.

MOZI.

xx „Száguldó foka“ az aradi Urániában. Még ma szombaton és holnap vasárnap kerül vetítésre ez a kitünő vigjáték, amelynek főszerepét Freddy, a kitünően idomított foka játssza. A darab cselekménye egyebekben zsufolva van vigjátéki ötletekkel és az Unide Newyork egyik fényes variétéjében játszódik le. Főszereplői: Louise Fazenda, Sidney Chaplin és Ford Sterling a legnagyobb könnyedséggel lépnek a humor szolgálatába. Az előadások 6, fél 8 és egy-egyed 10 órakor kezdődnek.

xx Az aradi Marosparti nyári mozgószínházban szombattól kezdve 2 előadás. Szombaton és vasárnap ve-

tit „Egy filmszínész nő kávariája“ című amerikai életképet 7 felvonásban, főszerepben Marguerite Marsi. Ezt megelőzi „Charlie mint kartonista“ komédia 1 felvonásban. Kezdeté este 8 és fél 10 órakor.

xx „Práter-álmom“. (Filmbemutató ma szombaton az aradi Apollóban). A bécsi Práter tarkasága elevenedik fel ebben a filmben, ahol a jókedély az uralkodó. A film meseszövése érdekesítő, úgy, hogy feltétlenül kielégíti a közönség fantáziáját. A Práter-álmom főszereplője Henry Porten a töle megszokott közvetlenséggel, bájjal játssza meg a főszerepét. A kitünő film keddig marad az aradi Apolló műsorán. Az előadások 6, fél 8 és egy-egyed 10 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

E. rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Extract din proces verbal.

Intru niți azi în 21. Aug. 1925. la rugămintea dñi S. Ispravnic, iun. am constatat, că pe baza scrisorii ce D—Sa a primit dela dñii Dr. Lazar Nichi și Dante German profesori în Arad, nu poate invrednici de a cere satisfacție pe cale cavalerască dela Alexandru Popescu zis și Negură pentru eşirea acestuia contra ea. Sfătuim pe dl. S. Ispravnic iun, să procedeze contra lui Alexandru Popescu zis și Negură pe calea instantelor ordinare judiciare. Arad, 21. Aug. 1925. Gh. Cioban, Salvator Brădean, Dr. S. Tesic, jurii de onoare.

Acest extract se publică în ziarul „Aradi Közlöny“ și „Erdélyi Hírlap“ deoarece ziarul „Tribuna Nouă“ n-a voit să dea loc acestei publicații.

ÉRTESETÉS!

Tisztelettel hozom a t. vásárló közönség szíves tudomására, hogy több oldalról érkezett kívánságnak eleget téve az őszi szezonra bevezettem és állandóan raktáron tartok

női és gyermek kabátokat

a legegyszerűbbtől a legfinomabbig nagy választékban versenyképes áruk mellett. Kiváló tisztelettel:

Vándor Bertalan
Elváltára kereskedő Arad,
Str. Nețianu (Forray-uca.)

Kisebb nagyobb házhelyek a Str. Fabrica 27., 29. sz. (rég. szám 7.) alatt eladó. Bővebbet: Kalász János bűrpüztetőben, Arad, Piata Avram Iancu No. 3. 8590

Angol szöveg
legelőcsőbb beszerzési forrás!
Mindentemű béli árak, szabó kellékek
állandó nagy raktára
BRITISH IMPORT
Arad, Bulev. Regina Maria 9. (Uj Neuman-ház.)

Bádogos és
vizezeteki munkákat, átfedést, tetőfestést és javítását felelősség mellett vállalja
Marik István
Bádogos és vizezték szerelő
Arad, Bul. Reg. Ferdinand 37.

Külváros
legszebb ucajában, keramitós uca mellett, központtól 6 peronyire, azonnal elfoglalható, modernül festett 4 szoba, elő, fürdőszoba, nagyfrontu tükrablakos magánház, udvar és gyümölcsösökkel, 370 ezer lejért eladó. 220,000 lej készpénzzel ávehető. Kizárólagos megbízott: 16105

Tojásraktár
Maros-uca 4-6 sz.,
hol mindenféle tojás kapható naponta és d. e. 8-10-ig a Piata Catedrala (Tökköly-téri) üzletben.
10287 **Lehrer Jakab.**

Azonnal elfoglalható kétszobás **külvárosi magánház,**
840 □-öles fajgyümölcsös, csemege szőlő és nagy rózsaparkkal 240.000 lejért és egy 322 □-öles herés saroktelek 32000 lejért eladó. Értekezhetni Arad, Str. Marosparti 42., ajtó 6.

Butor-üzlet
megszüntetés miatt butorok jutányos árban, részletfizetésre is beszerezhetők:
Garai Károlynál,
Arad, Str. Gheorghe Lazar 5.
(-) Uránia mozi mellett. (-) 8565

KAVIAR

Figyelem!
14 kap alatt elfoglalható 2 szobás lakással, mellékhelyiségekkel téglaából épült új ház Zeigmondháza a Maros partján 100 ezer lejért eladó. 60.000 lejjel átrehető. Kizárólagos megbízott: 16564
Háasz-irodája Arad, Strada Emnesca (volt Deák Ferenc-uca) 12. szám.

WAGONS-LITS
aradi ügynöksége **tisztviselőt** keres, francia nyelv megkívánatik.
Érdeklődni Arad, Bul. Reg. Maria 13. (Központi Takaréék.)

Kétszobás beivárosi magánház
elfoglalható lakással, kerttel, építésre alkalmas telekkel 160.000 lejért, több magán-és bérház esetleg üzlettel olcsón vehető
„FORTUNA“ Iroda utján Arad, Strada Consistorului (Batthyány-u.) 31. 1031

Gyermekeiken
budapesti házaspár
jó házból való **diákot** (fiút, vagy leányt) teljes ellátásra elvállalna. Szíves megkeresések Fehér Olga hird. irodájába intézendők „Otthon“ jeligére. Timișoara, Str. Miron Costin 5.

Ajánlok kitünő magas hőfoku **lupényi szalonszénét 13200 Lej,**
lupényi érabos kokszot 17600 L.
vagononként ab bányá állomás. Szállíthatok azonnal kitünő lupényi gyár-szénét eredeti bányá árban:
Pollák Vilmos
lupényi bánya képviselője
Arad, Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 10.

Belváros közepén eladó **modern ház**
feliosse kedvező feltételek mellett. 3 szobás parkettás lakás elfoglalható. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5160

A Beosini Cementgyári Unio R.-T.
legkiválóbb minőségű **selypi portland cemenije**
versenyen kívüli árban, azonnali szállításra megrendelhető
3 kizárólag: 8
BOROS & CZUCKER ARAD,
Tel: 9-52. Sürgőysim: Borosfa.

Lágy ólom
megvéteire kerestetik.
Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

APRÓ HIRDETESEK.

Felhívás az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjtól szabadon adjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 3 lej — vasárnap 4 lej. — Vestegabb betűvel 6 lej, illetve 8 lej. — A vastagabb betűvel kivált szavakat aláhúzással kell jelölni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkezebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadványtlan hirdetésnek magának a jogát, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredetileg alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megvárhatjuk. Illetve helyesbítést. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Alkalmazás.

INTELLIGENS, jó családból való, képzett kisasszonyt keresek gymnazista leánykánhoz. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

MOSÓNÓ felvétetik. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) l. e. jobbra. 1000

MINDENES FŐZŐNŐ azonnalra keresetik. Dr. Messer Károly Arad, Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 17.

BADOCOS segédek, önálló munkások, valamint fiatal segédek, állandó munkára egész télen alkalmazást nyerne A. Bartl badogáru üzemében Arad, Str. Soareului (Zoltán-u.) 7. 5162

MINDENES, idősebb nőhöz Aradra és perfect szobaleány Timisoará-ra keresetik. Kelen Arad, Str. Chendi (Kölcsey-uca) 11., második emelet. 5169

FIATAL, tiszta, jól főző szakácsnőt, aki szállóba kimegy, azonnalra, vagy 15-évre keresek. Földes Béla Arad, Strada Groceanu 6-8. (Perényi-uca). 5171

NEGY középiskolát végzett fiút vagy leányt tanulónak keres Sándor hírlapíró Arad. 1007

ALMOLNART és molnársegédet keresünk azonnali belépésre. Fizetés megállapodás szerint. Személyes jelentkezés előnyben. Cím Nadabi malora Aradmezgye. 5176

IRODISTANÓ némi gyakorlattal vidéki nagy gyárvállalatnál alkalmazást nyerve. Ajánlatok fizetési feltételek megjelölésével küldendők. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5101

ELSŐRENDEŰ ASZTALOSSEGÉDEK és tanoncok felvételnél Czeiler és Szathmáry asztalosmúzeumában Aradon. 5149

Lakás.

KÉTSZOBAS lakás lelépés nélkül kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5177

Ingatlan.

SAROKHAZ üzlethelyiségnek is alkalmas, három szoba, konyha, azonnal elfoglalható lakással, a belvárosban, eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5147

HAZAK, földet, szőlőt, üzlethez, lakások, gyárak, fürdőtelep eladók „Italia” ügynökségnél Arad, Str. Alexandri 1. szám. 5164

Vétel és eladás.

ELADÓ egy rövid nutria sport kabát. Megtekinthető Joánovics szőcsnél Arad, Neuman-ház. 5166

RÖVID KERESZTHUROS ZONGORA, hegedű, Biedermayer varrósatalkák, antik órák, olcsó háló, ebédő, uri szoba, szalon berendezések, búrgarnitúra, vitrin, vitrin tárgyak, fotelok, részgy, különböző bútordarabok, sülyeszíthető Singer varrógép, 7 fiókos szekrény, perzsa szőnyegek, 12 személyes abrosz, új férfi és női cipők, felöltők, utazó bunda, kávéscsészék, disztárgyak, gyermekkosci, store stb., igen jutányosan eladók Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-uca) l. e. jobbra. 1000

EGY betegelő koci jutányos áron eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5141

EZÜSTÖT, ékszert, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb áron vesszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

BLONYÓSKÉN értékesíthetők szándékolt butorait, szőnyeget, háztartási-cikkeket, antik tárgyait stb., ha elfuttatja sürgősen Arad, Str. Consistorului 12. (vált Batthyány-uca, l. e., jobb old.) alá. 1000

ELADÓ 12 lóerős HP. nyersolaj avangemotor teljesen üzemképes állapotban, három vasúv gértmányu Traktor-motor. Érdeklődni lehet Salonta-Mare, Széchenyi-uca 19. sz. 5155

HAROMAJTOS előszobaszekrény tükörrel eladó. Cím: Denhoffék Arad, Strada Cantacuzino (Határ-uca) 36. 5162

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

Oktatás.

ROMAN ÓRAKAT VENNÉK a nyelvet tökéletesen bíró intelligens uriembertől, aki egyszerűen mint a tűzérősi anyagból jövőre előkészítene. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

TANAR privátórákat ad, román és minden vizsára előkészít. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 5123

URILÉNYOK továbbképzését vállalom. Magyar, német nyelv, irodalomtörténet, szavalt, szindarabok betanítása, esztétika Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5153

NÉMET, angol, francia órákat ad külön és csoporttanításban Lukács Rózsi Arad, Strada Bratianu 19. (Weitzer-János-u.) 19. Megbeszélhető 3-5-ig. 5159

NÉMET és francia órákat adok kezdőknek és haladóknak jutányos díjazással. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5167

Különféle.

ELVESZETT Curtici legelőről egy szürke telén. Megtaláló juttassa vissza Curtici községházára, ahol illő jutalomban részesül. 5161

KISEBB kölcsönöket kezizállogra adok. Értekezni naponta d. n. 12-3-ig Arad, P. Mihaiu Viteazul (Ferenec-tér) 4., ajtó 5. 5165

ELVESZETT Agyal Bella névre szóló magyar utlevél. Megtaláló köretik az aradi rendőrségen leadni. 5168

FOLYÓ HÓ 8-án DÉLELŐTT

egy közeli vidéki városban, hagyatéki árverésre kerül: teljesen új és modern háló, ebédő, féléháló, szalon és férfi-szoba butor, valódi perzsa és szimírna szőnyegek, luszterek, ékszerszek, müttárgyak, egy szilskín bunda, perzsa kabát és egyéb szőrmék. Értekezhetni lehet. Bohus palota I. kapu, II. emelet, ajtó 21. 5157

Szülők figyelmébe!

Izr. Leányinternátus felvessz még bennlakó tanulókat. Kitérő ellátás, szigorú felügyelet, szakszerű oktatás, idegen nyelvek és zongora. Magántanulók is felvételnél. Prospektus kérésre: **Izr. Leányinternátus** Arad, Str. Alex. Gavra No. 19. (Csorovita P.-uca). 4815

Ujságmakulatura

7-kgros csomagokban kapható a kiadóhivatalban

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság.

Részvényaláírási felhívás.

1923. évi április hó 22-én megtartott évi rendes közgyűlésünk alaptőkénnek felemelését elhatározván és a „Comisiunea Speciale Economice” előterjesztésére a rom. kir. ipar és kereskedelemügyi miniszterium 62122-925. V. sz. a. kelt határozatával alaptőkénnek 10 millió lejre való felemelését engedélyezvén, ezen engedély alapján kibocsátandó 4000 drb. egyenként 1000 lei névértékű részvényt az alábbi feltételek mellett ezenel aláírás alá bocsátjuk.

Mint ahogy pedig 1925. évi március hó 21-én megtartott évi rendes közgyűlésünk részvényeinknek összevonását és azoknak 1000 lei névértékű részvényekkel való kicserélését határozta el, onnélfogva a közgyűlés ezen határozatát az új részvények kibocsátásával egyidejűleg foganatosítani fogjuk.

A jegyzési feltételek a következők:

1. Részvénytársaságunk régi részvényesei 15 drb. 200 lei névértékű régi részvény alapján elővételi joggal bírnak 2 drb. új kibocsátású és 1000 lei névértékű részvényre darabonként 1025 lei kibocsátási áron, mely összeg három részletben fizetendő és pedig:

225 lej az elővételi jog gyakorlása alkalmával.

400 lej 1925. évi október hó 15-ig.

400 lej 1925. évi dec. hó 1-ig.

2. Azon részvényes, akinek nincs 15 drb. régi részvény a birtokában, jogosult három darab 200 lei névértékű részvény alapján az elővételi jogot két darab, két régi részvény alapján pedig egy darab együttd részvényre gyakorolni 205 lei kibocsátási áron, mely összeg a jegyzéskor egy tételben fizetendő.

3. Azon részvényes, akinek 2 darab régi részvénye nincs, elővételi jogot nem gyakorolhat.

4. Az elővételi jogot gyakorolni kívánó régi részvényesek kötelesek régi részvényeiket a részvényjegyzés alkalmával bemutatni, hogy azokra az elővételi jog gyakorlása megfelelő módon rávezethető legyen.

5. Amelyik részvényes elővételi jogát a jegyzésre kitűzött határidőn belül nem gyakorolja, vagy a jegyzés alkalmával az azzal egyidejűleg esedékes összeget be nem fizeti, az elővételi jogát elveszti és az ilyképen visszamaradó részvények az igazgatóság belátása szerint fognak a részvényeket jegyzők között felosztani.

Azon részvényes pedig, aki elővételi jogát gyakorolja és egy, vagy több részletet befizet, azonban későbbi részlettel marad hátralékba — az addig részletben befizetett összeget elveszti, a befizetett összeg a tartalékalap javára fordítatik és az ilyen részvény helyett másik részvény fog kibocsátatni.

6. Az új részvényekre befizetett összegek után a befizetés napjától 1925. évi december hó 31-ig terjedő időre évi 14 százalékos kamattal fog az utolsó részlet lefizetése alkalmával megtéríteni.

7. A tőkeemelésre kiadott engedély értelmében az új részvények jegyzésére csakis román állampolgárok lévén jogosultak, ezen körülmény fennforgása a részvényjegyzés alkalmával megfelelő módon igazolandó.

8. Az új részvények tulajdonosai a részvényeseket megillető összes jogokat 1926. évi január hó 1-től

kezdődőleg jogosultak gyakorolni. 9. A részvények jegyzésének határideje 1925. évi augusztus hó 1-én kezdődik és 1925. évi szeptember hó 15-ig tart.

10. A jegyzések és befizetések Aradon intézetünk főpénztáránál, vagy pécskai és nagyzerendi fiókintézetünknel teljesítendő.

11. Az ujonnan kibocsátás alá kerülő 4000 drb. részvényjegyzésből befolyó összegből 4,000.000 lej az alaptőkéhez, az új részvények kibocsátásával kapcsolatos költségek levonása után fennmaradó összeg pedig a tartalékalaphoz fog csatoltatni.

12. Az új részvények jegyzésével kapcsolatban a régi részvényeknek 1000 lejes névértékű részvényre való becserélése is fogantatba fog vétetni, miért is felbivjük t. részvényeseinket, hogy akár vesznek részt az újabb tőke jegyzésében, akár nem — az új részvények jegyzésére kitűzött határidőn belül sziveskedjenek régi részvényeiket azok le nem járt szelvényeivel együtt a becserélés végett bemutatni, amikor is minden 5 darab régi részvény után egy darab 1000 lej névértékű részvény fog kiadatni.

13. Hogy pedig azon részvényeseknek is módja legyen a régi részvényeket új részvényekkel kicserélni, akik 5 darab régi részvényvel nem rendelkeznek, ezen részvényeseink részére a jelenlegi részvényjegyzés alkalmával, azaz folyó évi szeptember hó 15-ig alkalmat adunk arra, hogy részvényeiket megfelelő számú részvennyel kiegészíthessék.

14. Azon részvényes, aki részvényeinek számát ötre ki nem egészíti és az ilyképen kiegészített számú részvényeket azoknak 1000 lej névértékű részvennyel leendő becserélésre 1926. évi január hó 1-ig be nem mutatja, annak részvényei 1926. évi január hó 1-től kezdődőleg darabonként 220 lejjel be fognak váltatni, miután ezen részvények helyett új részvények fognak kibocsátatni.

Ugyanezen eljárás lesz követve azon részvényessel szemben, akinek ötten osztható számú részvényenél több részvény van birtokában, azonban csakis azon részvényekre nézve, amelyek az 5-tel osztható számot meghaladják.

15. Azon részvényes, aki részvényeit becserélés végett be nem mutatja, 1925. évtől kezdve már osztalékban nem részesül, mint hogy ezután már az osztalékok csak az 1000 lej névértékű részvények szelvényei ellenében lesznek kifizetve. A 200 lej (400 korona) névértékű részvények semmisnek nyilvánítottatnak.

Amidőn még megjegyezzük, hogy mindazon részvényeseinknek, akiknek 5-nél kevesebb számú régi részvénye van, a kiegészítéshez szükséges számú részvennyel készséggel állunk rendelkezésére — felbivjük t. részvényeseinket, valamint a részvények jegyzése iránt érdeklődőket, hogy a fentebb kitűzött határidőn belül az új részvények jegyzése és befizetése és a régi részvények becserélése iránt saját érdekükben intézkedni sziveskedjenek.

Kelt Aradon, 1925. évi jul. 22.

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatója.